

19.10.2020

Asia/10

§ 655

Helsingin kaupungin hakemus Suomen Unicef ry:n Lapsiystävällisen kunta -malliin.

HEL 2020-009560 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että Helsingin kaupunki hakee mukaan Suomen Unicef ry:n Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävään kehittämistyöhön. Työ liitetään osaksi Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Koordinaatiovastuu on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän alaisuudessa toimivalla lasten ja nuorten strategisella verkostolla, jonka jäseniä täydennetään vuonna 2021 Unicefin edellyttämällä tavalla. Verkoston sihteeristön jäsenet koordinoivat työtä. Yhteyshenkilöksi nimetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta vastaava erityissuunnittelija.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunginvaltuusto on 25.9.2019 § 277 käsitellyt valtuustoaloitetta selvityksen tekemisestä Suomen Unicef ry:n Lapsiystävällinen kunta -tunnustukseen tähtäävän prosessin käynnistämisestä. Valtuustoaloitteen käsittelyn yhteydessä on saatu kaikkien toimialalautakuntien lausunnot, joissa kannatetaan esitetyn selvityksen tekemistä. Lausunnoissa on esimerkein kuvattu, miten lasten oikeuksia huomioidaan ja toteutetaan eri toimialojen toiminnassa vuonna 2019. Nämä ovat kokonaisuudessaan asian oheismateriaalina.

Lasten oikeuksia ja hyvinvointia edistetään nykyisissä rakenteissa monin tavoin eri toimialoilla ja yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Helsingin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ perus-

tuu jo nyt ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden arvojen kunnioittamiseen. Liittyminen Lapsiystävällinen kunta -malliin voi vahvistaa arvopohjaista työtä.

Kevään 2020 aikana Lapsiystävällinen kunta -mallin edellytyksiä ja velvoitteita on selvitetty yhteistyössä Suomen Unicefin kanssa. Mallin hyötyjä lasten oikeuksien vahvistamiseksi kaupungin toiminnassa on käsitelty lasten ja nuorten strategisessa verkostossa, joka päätti esittää kaupunginhallitukselle malliin liittymistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmän tuella.

Lapsiystävällinen kunta –mallin sisältö

Malli on Suomen Unicefin kunnille tarjoama kokonaisuus, joka perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja Unicefin kansainväliseen Child Friendly City -malliin. Vuonna 2020 lapsiystävällisyyttä kehittää Unicefin tuella jo 37 kuntaa. Haku päättyy 30.11.2020 ja Unicef tekee päätöksen uusista mukaan tulevista kunnista tammikuussa 2021.

Lapsiystävällisessä kunnassa lapsen oikeudet toteutuvat jokaisen alle 18-vuotiaan arjessa ja kunta edistää lapsen oikeuksia kunnan päätöksenteossa, hallinnossa ja palveluissa. Lasten näkökulmasta lapsiystävällinen kunta varmistaa, että jokaisella lapsella on vaikutusmahdollisuuksia omassa arjessaan, turvallinen aikuinen lähellä, kavereita ja harrastuksia sekä koulu, joka antaa lapsen taustoista riippumatta jokaiselle mahdollisuuden onnistua.

Unicef edellyttää kehittämistyöhön hakeutuvilta kunnilta lapsen oikeuksien edistämisen lisäksi riittävällä työajalla resursoitua koordinaattoria ja koordinaatioryhmää, lasten ja nuorten osallisuutta kehittämistyöhön sekä sitoutumista hyvään tiedottamiseen kehittämistyön tavoitteista ja tuloksista kuntalaisille.

Kun kunta valitaan mukaan, yhteistyö Unicefin kanssa käynnistyy koordinaattorin ja koordinaatioryhmän koulutuksella vuoden 2021 alusta. Koulutuksen jälkeen kehittämistyö jatkuu kunnan tekemällä nykytilan kartoituksella, jossa kunta arvioi, miten hyvin lapsiystävällisyys nykyään kunnassa toteutuu. Arvioinnissa ovat apuna Unicefin kehittämät, lapsen oikeuksien sopimukseen perustuvat materiaalit ja indikaattorit sekä työntekijät. Kartoituksen tulosten perusteella kunta päättää, mitä toiminnan osa-alueita se alkaa kehittää ja miten.

Kunta arvioi työnsä etenemistä ja tuloksia sekä raportoi niistä säännöllisesti Unicefille. Unicef tukee kuntia koulutuksilla, prosessinohjauksen digipalvelulla sekä kansallisella vertaiskehittämisellä. Kahden vuoden kehittämistyön jälkeen kunta voi saada Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen, joka on voimassa kaksi vuotta. Tunnustusta myönnet-

täessä Unicef arvioi sekä kehittämisprosessia että saavutettuja tuloksia. Tunnustus ei tarkoita, että työ olisi valmis, vaan kunta sitoutuu jatkamaan lapsiystävällisyyden kehittämistä.

Helsingin perustelut malliin hakeutumiselle

Lasten oikeuksien edistäminen ja huomioiminen kaikessa toiminnassa ja päätöksenteossa ovat tärkeitä kaupungin toimivuudelle ja menestykselle. Helsinki on kansainvälisesti vertailtuna erittäin hyvä kaupunki lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten huomioiminen kaupungin päätöksenteossa on kirjattu kaupungin hallintosääntöön ja strategiaan. Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 keskeisenä painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen ja syrjäytymisen ehkäisy, joita systemaattisesti kehitetään eri palveluissa, kaupunkistrategian kärkihankkeilla sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamis- ja koordinaattorakenteella.

Koronaepidemian seurauksena monen lapsen ja nuoren hyvinvoinnissa on tapahtunut muutoksia. Helsinki on tehnyt selvityksiä lasten ja nuorten oppimisesta ja epidemian vaikutuksista arkeen ja hyvinvointiin. Tuloksia huomioidaan kaupungin palautumissuunnitelmassa, jonka toteutuksessa lasten oikeuksien huomioimista vahvistetaan.

Helsinki pyrkii torjumaan eriarvoistumista esimerkiksi valittujen asuinalueiden elinvoimaisuuden vahvistamisella ja kehittämällä poikkitoimilainen kaupunkiuudistuksen malli. Esimerkiksi käynnissä oleva, kaupunkistrategiaan liittyvä Mukana -ohjelma hakee systemaattisia ratkaisuja syrjäytymisen ehkäisyyn, ja toimenpiteet kohdistuvat kaupunkiuudistusalueille. Asukasyhteistyön avulla kaupunkiuudistusta tehdään kestävästi ja asukaslähtöisesti. Työhön olisi mahdollista systemaattisesti lisätä lasten ja nuorten oikeuksien näkökulmaa.

Osana Helsingin tulevaisuuden sote-keskus hankesuunnitelmaa on tunnistettu riskitekijöitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja eriarvoisuuden näkökulmasta. Haasteina ovat erityisesti mielenterveys ja jaksaminen, lähisuuhdeväkivalta ja päihteiden käyttö. Unicefin lapsiystävällinen kunta-mallin kehittämistyössä voidaan toteuttaa tiivistä yhteistyötä hankkeen kanssa.

Vuonna 2021 kaupungissa käynnistetään uuden valtuustokauden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sisällöllinen työstäminen osana kaupungin laajempaa hyvinvointisuunnitelmaa. Unicefin tuella työtä voidaan suunnata entistä paremmin lasten oikeuksien näkökulmasta sekä varmistaa innovatiivisia tapoja lasten ja nuorten ottamiseen mukaan Helsingin lapsiystävällisyyden kehittämiseen. Malliin sisältyvä nykytilan kartoitus toteutetaan osana lasten- ja nuorten hyvinvointisuunni-

19.10.2020

Asia/10

telman valmistelua lapsia ja nuoria osallistaen. Osana valmistelua parannetaan lapsiystävällistä viestintää.

Helsingissä kehitetään lasten hyvinvointitiedon tietokantaa ja seurantaa. Lasten hyvinvoinnin tiedon jäsentelyä ohjaa YK:n lasten oikeuksien sopimuksen keskeiset periaatteet, jotka ovat syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemyksen kunnioittaminen. Helsingin kaupungin tehtävänä on tietoon perustuen tuottaa sellaisia palveluja, jotka edistävät lasten ja heidän perheidensä mahdollisuuksia hyvään lapsuuteen lasten oikeudet huomioiden. Tätä käynnistettyä tietotyötä vahvistetaan Unicefin tuella osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tietopohjan rakentumista.

Unicefin edellyttämän tilannekartoituksen tulosten perusteella voidaan valita myös muita kehittämiskohteita lapsiystävällisen työn parantamiseksi

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Stina Högnabba, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42525
stina.hognabba(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Kaupunginvaltuustossa käsitelty aloite 25.9.2019 § 277

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano